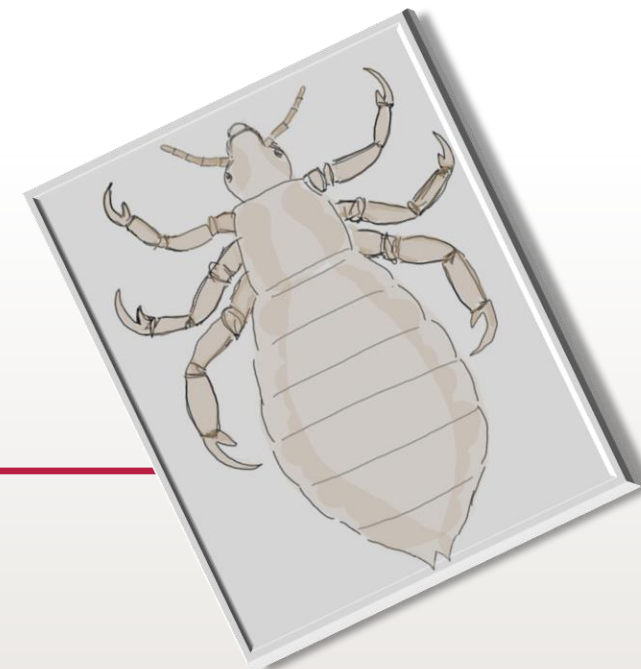
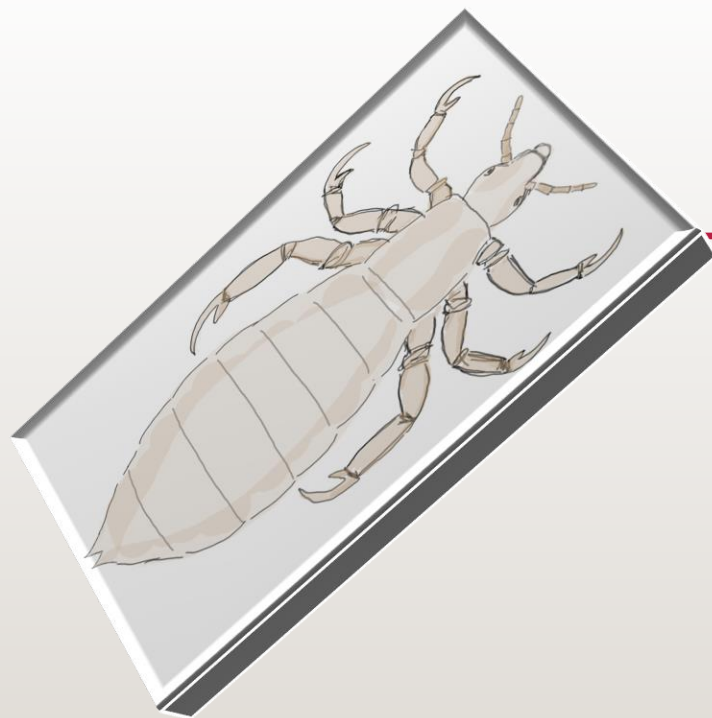

Program edukacyjny „CzyściMY”

Temat: Wszawica

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gdańsku

Spis treści

1. Gatunki wszy
2. Wesz głowowa
3. Cykl życia wszy
4. Objawy wszawicy
5. Sposoby zarażania się wszawicą
6. Leczenie
7. Profilaktyka
8. Co rodzic powinien wiedzieć w przypadku pojawienia się wszawicy?
9. Czego nie wolno robić?
10. Postępowanie w przypadku pojawienia się wszawicy w placówce oświatowej
11. Fakty i mity
12. Stanowisko Ministerstwa Matki i Dziecka Ministra Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży

Gatunki wszy

Wesz ludzka:

- ❖ Wesz głowowa – pasożyt żyje wyłącznie na owłosionej skórze głowy człowieka.
- ❖ Wesz odzieżowa – pasożyt ten bytuje w szwach bielizny oraz ubraniach, przemieszczając się na skórę człowieka.

Wesz łonowa - odrębny gatunek pasożyta niż wesz głowowa czy odzieżowa. Zараżenie następuje w wyniku bliskiego kontaktu z osobą chorą, noszenie tej samej odzieży czy spanie w jednej pościeli.

We wszystkich trzech przypadkach pasożyt żywi się wyłącznie krwią człowieka.

Wesz g łowowa

- Rozmiar dorosłego pasożyta: do 2-3 mm
- Długość życia: ok. 32-35 dni
- Barwa: może zmieniać zabarwienie dostosowując się do koloru włosów (zdolność do mimikry)
- Zdolność do poruszenia się: bardzo szybko i sprawnie wspina się po włosach, bezradna na gładkiej powierzchni, nie skacze i nie lata

Fot. Gilles San Martin. Flickr

Wesz głowowa c.d.

- Ilość składanych jaj: ok. 5-10 jaj w ciągu dnia
- Jaja wszy (gnidy) mają wielkość ok. 1mm, kolor biało-szary.
- Wesz wydziela specjalny wodoodporny klej, którym mocno przymocowuje gnidy do nasady włosów,
- Pokarm: krew ludzka (żywicielem jest tylko człowiek, nie zwierzęta domowe).

źródło Fotolia.com

Cykl życia wszy

Jaja (gnidy) składane są przez wesz u nasady włosa.

Po 7 – 8 dniach wylęgają się wszy.

Po 17-18 dniach wszy osiągają zdolność do rozmnażania się.

Po 19-20 dniach składają jajeczka. W ciągu kolejnych 16 dni wesz może złożyć nawet 200 jajeczek.

Po 32 – 35 dniach wesz zdycha.

Objawy wszawicy

- Silne swędzenie skóry głowy, które jest reakcją alergiczną na ślinę wszy;
- Widoczne gnidy przyklejone u nasady włosów;
- Wszy występujące głównie w okolicach karku, skroni i za uszami;
- Miejscowe powiększenie węzłów chłonnych, które wiąże się z nadkażeniem bakteryjnym.

Wszawica jest chorobą, a nie powodem do wstydu czy wyśmiewania.

Sposoby zarażania się wszawicą

- ❖ Zbiorowiska ludzkie (przedszkola, szkoły, internaty, domy pomocy społecznej);
- ❖ Używanie wspólnych ubrań (czapki, szaliki);
- ❖ Pożyczanie grzebieni, szczotek, gumek do włosów, spinek, okryć głowy;
- ❖ Zabawy dziecięce, podczas których dzieci mogą stykać się główkami
- ❖ Korzystanie ze wspólnych łóżek, pościeli z osobami zarażonymi;
- ❖ Wszawica łatwiej przenosi się u dzieci z długimi włosami, dlatego należy je związać.

Leczenie

- ❖ Głowę dziecka jak również wszystkich domowników należy umyć specjalistycznym preparatem dostępnym w aptekach bez recepty;
- ❖ Należy dokładnie zapoznać się z treścią ulotki i postępować zgodnie z zaleceniami producenta;
- ❖ Wyczesać włosy gęstym grzebieniem, zbierając martwe wszy i gnidy;
- ❖ Ubrania, koce, pościel, ręczniki zaleca się wyprać w temperaturze powyżej 55°C oraz wyprasować żelazkiem.
- ❖ Rzeczy, których nie da się wyprać w temperaturze powyżej 55°C (zabawki pluszowe, kurtki puchowe, delikatne kocyki) należy spakować do szczelnego worka na okres 3 tygodni;
- ❖ Starannie należy odkurzyć dywany, meble, a nawet fotele w samochodzie.

Profilaktyka

-
- Związywanie długich włosów;
 - Używanie wyłącznie osobistych przyborów higienicznych do pielęgnacji skóry i włosów (grzebienie, szczotki do włosów);
 - Stosowanie preparatów zapobiegających występowaniu wszawicy;
 - Systematyczne sprawdzanie czystości skóry głowy i włosów dziecka.

Co rodzic powinien wiedzieć w przypadku pojawienia się wszawicy

Profilaktyka i zwalczanie wszawicy u dziecka należy przede wszystkim do rodziców/opiekunów!

- Koniecznie należy poinformować przedszkole lub szkołę o wystąpieniu wszawicy u dziecka, aby dyrekcja placówki mogła wdrożyć odpowiednie działania.
- Nie należy posyłać dziecka do przedszkola/szkoły, póki nie wyleczy się wszawicy, ponieważ będzie zarażało inne dzieci i powstanie błędne koło.

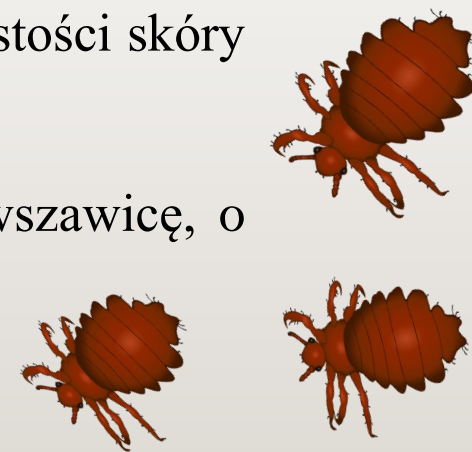
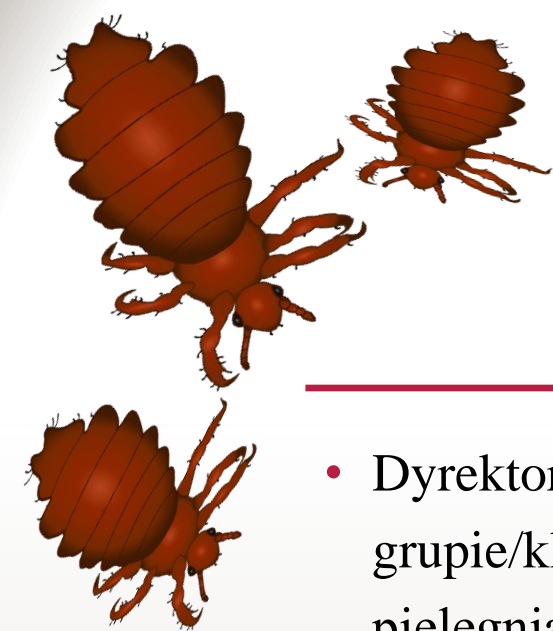
Czego nie wolno robić

- ❖ **Nie wolno** piętnować dziecka z wszawicą i jego rodziny – wszawica może przytrafić się każdemu
- ❖ **Nie wolno** używać cudzych szczotek, grzebieni oraz nakryć głowy.
- ❖ **Nie wolno** drapać miejsc podrażnionych przez ukłucia wszy, może to być przyczyną groźnych nadkażeń paciorkowcem lub gronkowcem, stanów zapalnych skóry, zapalenia mieszków włosowych, łysienia plackowatego.
- ❖ **Nie należy** golić głowy chorego;

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU STWIERDZENIA WSZAWICY W PLACÓWCE OŚWIATOWEJ

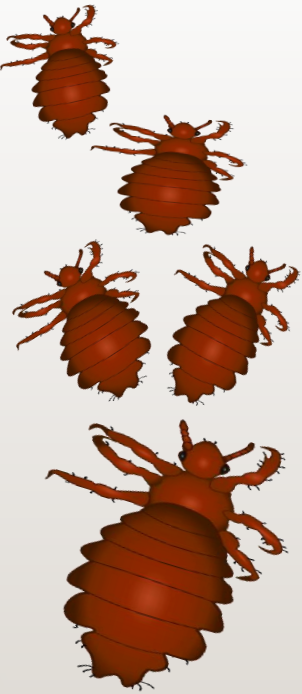
- Dyrektor placówki zarządza kontrolę czystości skóry głowy wszystkich dzieci w grupie/klasie, w której pojawiła się wszawica. Kontrola wykonywana jest przez pielęgniarkę lub osobę upoważnioną, z zachowaniem zasad intymności (w oddzielnym pomieszczeniu). Zgoda rodziców na objęcie dziecka opieką (w tym również opieką zdrowotną przez pielęgniarkę lub higienistkę szkolną w placówce) jest równoznaczna z wyrażeniem zgody na dokonanie (w uzasadnionym przypadku) przeglądu czystości skóry głowy dziecka.
- Placówka zawiadamia rodziców/opiekunów dzieci, u których stwierdzono wszawicę, o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy.

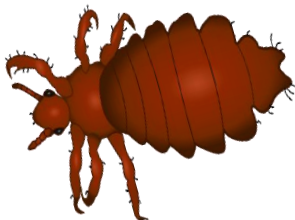
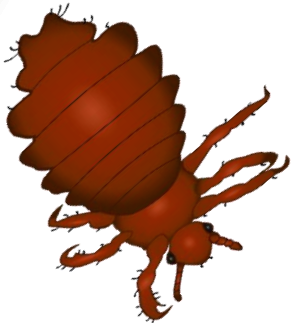

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU STWIERDZENIA WSZAWICY W PLACÓWCE OŚWIATOWEJ

- Pielęgniarka lub osoba upoważniona przez dyrektora placówki po upływie 7 – 10 dni kontroluje stan czystości skóry głowy dzieci po przeprowadzonych zabiegach higienicznych przez rodziców;
- Jeśli zalecone działania okażą się nieskuteczne, pielęgniarka zawiadamia o tym dyrektora placówki w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków;
- Jeśli rodzice zgłoszą trudności w przeprowadzeniu kuracji (np. brak środków na zakup preparatu), dyrektor placówki we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie udzielają rodzicom lub opiekunom niezbędnej pomocy.

Fakty i mity na temat wszawicy

MIT! „Wszy głowowe potrafią przeskakiwać między głowami.”

FAKT: Wszy głowowe nie potrafią skakać, latać ani pływać (tylko szybko się poruszają) - mogą być przekazywane wyłącznie w wyniku bezpośredniego kontaktu

MIT! „Wszy głowowe mogą przeżyć na przedmiotach (np. czapka, grzebień itp.) przez wiele dni.”

FAKT: Wszy głowowe bez żywiciela mogą przeżyć maksymalnie 36 – 48 godzin.

Fakty i mity na temat wszawicy

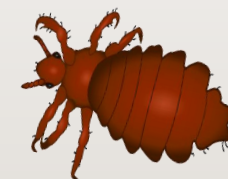

MIT! Można zapobiec wszawicy poprzez częste mycie głowy szamponem

FAKT: Zwykły szampon nie zwalcza wszawicy ani jej nie zapobiega.

MIT! Wszy głowowe mogą być roznoszone przez zwierzęta domowe

FAKT: Żywicielem wszy jest tylko i wyłącznie człowiek

**Stanowisko Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia
w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży**

Wszawica zaliczana jest do grupy inwazji pasożytami zewnętrznymi i nie znajduje się w wykazie chorób zakaźnych stanowiącym załącznik do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. nr 234, poz. 1570 z późn. zm.). Wynika to z faktu, że na terenie Polski od lat nie występują już niebezpieczne choroby zakaźne przenoszone przez wszy (np.: dur wysypkowy). Tym samym, przypadki wszawicy nie są objęte zakresem działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i brak jest podstaw do wydania decyzji administracyjnej nakazującej dziecku z wszawicą wstrzymanie się od uczęszczania do placówki oświatowej lub w trybie określonym ustawą. Decyzja o pozostaniu dziecka w domu do czasu usunięcia wszy nie wymaga interwencji organów władzy publicznej w trybie przewidzianym przepisami rangi ustawowej, lecz znajduje się całkowicie w gestii jego rodziców lub opiekunów. Zaleca się, aby działania higieniczne przeciw wszawicy były podjęte przez rodziców lub opiekunów niezwłocznie, a czas nieobecności dziecka w placówce był możliwie najkrótszy.

Bibliografia:

- Heczko, P, Wróblewska, M., Pietrzyk, A. *Mikrobiologia lekarska*, Warszawa: PZWL 2015.
- Buczek, A..*Choroby pasożytnicze. Epidemiologia. Epidemiologia, diagnostyka, objawy*. Lublin. 2004.
- <https://www.gov.pl/web/zdrowie/objawy-i-rodzaje-wszawicy> (08.11.2017)
- <http://www.medonet.pl/choroby-od-a-do-z/choroby-pasozytnicze,wszawica-odziezowa,artykul,1580987.html>
(02.09.2019)
- <https://gis.gov.pl/zdrowie/wszawica-choroba-ktora-trzeba-leczyc-a-nie-nalezy-sie-wstydzic/>